

Výroční zpráva Archivu Biskupství brněnského za rok 2015

Základní a kontaktní údaje instituce

Název: Biskupství brněnské
Adresa: Petrov 8, 601 43 Brno
IČ: 00445142
Telefon: 533 033 111
Fax: 543 237 063
E-mail: brno@biskupstvi.cz
web: www.biskupstvi.cz

Základní a kontaktní údaje archivního pracoviště

Adresa: Odbojářů 803, 664 61 Rajhrad
Adresa pro písemný styk: Petrov 8, 601 43 Brno
Telefon: 530 506 873
E-mail: archiv@biskupstvi.cz; plevova@biskupstvi.cz
Akreditace: Rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru archivní správy a spisové služby, z 23. srpna 2011 (č. j. MV-89876-3/AS-2011) o udělení akreditace soukromý archiv (§ 57 zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů)
Status:

I. Personální podmínky archivu

Tab. č. 1

Systemizovaný a skutečný stav pracovníků a jejich funkční zařazení

Druh pracovní činnosti	systemizovaný stav	skutečný stav
vedení archivu	1	1
předarchivní péče, zpracování archiválií, badatelské služby, projekt Databáze kněží brněnské diecéze	2	2

Se správou archivu je spojeno vedení ústřední spisovny Biskupství brněnského.

II. Celkové množství archiválií v základní evidenci Národního archivního dědictví

Tab. č. 1: Základní souhrnné informace ze základní evidence NAD

Tab. č. 2: Počty a velikost archivních souborů členěné podle evidenčních statusů

II. Celkové množství archiválií v základní evidenci Národního archivního dědictví

Tab. č. 1: Základní souhrnné informace ze základní evidence NAD

Archiv		Počty, metráž a zpracovanost archivních souborů						Fyzický stav archiválií		Archivní pomůcky
		Vykazované***			Celkem			počet	počet	
		počet	metráž [bm] velikost [MB]	metráž [%] MB [%]	počet	metráž [bm] velikost [MB]	metráž [%] MB [%]			
1	2	3*	4**	5****	6*	7**	8****	9	10	
536000010 - Archiv Biskupství brněnského	N:	135	358,75 0	25,16 0,00	135	358,75 0	25,16 0,00	Ze zapsaného fyzického stavu:		základní: 340
	Z:	239	1066,86 0	74,84 0,00	239	1066,86 0	74,84 0,00	nepoškozeno:	49	speciální: ↑
	I:	132	920,73 0	64,58 0,00	132	920,73 0	64,58 0,00	poškozeno:	396	referenční: 0
	Σ:	455	1425,61 0			1425,61 0		nezjištěno:	10	všechny: 0
		Ze zapsaných ev. jednotek:								
		poškozeno [ks]:						6696		341
Dílčí souhrn oblasti 6:	N:	135	358,75 0	25,16 0,00	135	358,75 0	25,16 0,00	Ze zapsaného fyzického stavu:		základní: 340
	Z:	239	1066,86 0	74,84 0,00	239	1066,86 0	74,84 0,00	nepoškozeno:	49	speciální: 1
	I:	132	920,73 0	64,58 0,00	132	920,73 0	64,58 0,00	poškozeno:	396	referenční: 0
	Σ:	455	1425,61 0		455	1425,61 0		nezjištěno:	10	všechny: 0
		Ze zapsaných ev. jednotek:								
		poškozeno [ks]:						6696		341

Archiv	Počty, metráž a zpracovanost archivních souborů						Fyzický stav archiválií		Archivní pomůcky	
	Vykazované***			Celkem			počet	počet	počet	
	počet	metráž [bm] velikost [MB]	metráž [%] MB [%]	počet	metráž [bm] velikost [MB]	metráž [%] MB [%]				
1	2	3*	4**	5****	6*	7**	8****	9	10	
Souhrn	N:	135	358,75 0	25,16 0,00	135	358,75 0	25,16 0,00	Ze zapsaného fyzického stavu:		základní: 340
	Z:	239	1066,86 0	74,84 0,00	239	1066,86 0	74,84 0,00	nepoškozeno:	49	speciální: 1
	I:	132	920,73 0	64,58 0,00	132	920,73 0	64,58 0,00	poškozeno:	386	referenční: 0
								nezjištěno:	10	
	Σ:	455	1425,61 0		455	1425,61 0		Ze zapsaných ev. jednotek:		všechny: 341
							poškozeno [ks]:	6696		

Veškeré hodnoty digitální velikosti jsou zaokrouhleny na MB (MegaByte)

Legenda:

- * N: [počet] ... archivní soubory s min. 95% nezpracované metráže
 Z: [počet] ... archivní soubory s min. 95% zpracované metráže
 I: [počet] ... archivní soubory s min. 95% inventarizované metráže
 Σ: [počet] ... celkový počet archivních souborů (≠N:+Z:)
- ** N: [bm] ... nezpracovaná metráž archivních souborů
 [MB] ... nezpracovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
 Z: [bm] ... zpracovaná metráž
 [MB] ... zpracovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
 I: [bm] ... inventarizovaná metráž
 [MB] ... inventarizovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
 Σ: [bm] ... celková metráž (=N:+Z:)
 [MB] ... celková velikost ev. jednotek v digitální podobě

- *** Vykazované ... archivní soubory s evidenčním statutem 1, 2 nebo 3
 **** metráž [%] ... relativní zastoupení vzhledem k celkové metráži
 MB [%] ... relativní zastoupení vzhledem k celkové velikosti
 evidenčních jednotek v digitální podobě

Číselník evidenčních statusů:

- 1 Archivní soubory v přímé péči instituce, uložené v instituci
- 2 Archivní soubory uložené na základě smlouvy mimo instituci
- 3 Archivní soubory uložené v instituci na základě smlouvy
- 4 Archivní soubory vydané vlastníkům a archivem evidované
- 5 Archivní soubory archivem pouze evidované

II. Celkové množství archiválií v základní evidenci Národního archivního dědictví

Tab. č. 2: Počty a velikost archivních souborů členěné podle evidenčních statusů

Archiv		Archivní soubory							
		Evidenční status: 1		Evidenční status: 2		Evidenční status: 3		Evidenční status: 4+5	
		počet	metráž [bm] velikost [MB]	počet	metráž [bm] velikost [MB]	počet	metráž [bm] velikost [MB]	počet	metráž [bm] velikost [MB]
1	2	3*	4**	5*	6**	7*	8**	9*	10**
536000010 - Archiv Biskupství brněnského	N:	23	141,72 0	0	0	112	217,03 0	0	0
	Z:	17	696,46 0	0	0	222	370,40 0	0	0
	I:	9	680,92 0	0	0	123	239,81 0	0	0
	Σ:	49	838,18 0	0	0	410	587,43 0	0	0
<i>Dílčí souhrn oblastí 6:</i>	N:	23	141,72 0	0	0	112	217,03 0	0	0
	Z:	17	696,46 0	0	0	222	370,40 0	0	0
	I:	9	680,92 0	0	0	123	239,81 0	0	0
	Σ:	49	838,18 0	0	0	410	587,43 0	0	0

Archiv	Archivní soubory								
	Evidenční status: 1		Evidenční status: 2		Evidenční status: 3		Evidenční status: 4+5		
	počet	metráž [bm] velikost [MB]	počet	metráž [bm] velikost [MB]	počet	metráž [bm] velikost [MB]	počet	metráž [bm] velikost [MB]	
1	2	3*	4**	5*	6**	7*	8**	9*	10**
Souhrn	N:	23	141,72 0	0	0 0	112	217,03 0	0	0 0
	Z:	17	696,46 0	0	0 0	222	370,40 0	0	0 0
	I:	9	680,92 0	0	0 0	123	239,81 0	0	0 0
	Σ:	45	838,18 0	0	0 0	410	587,43 0	0	0 0

Veškeré hodnoty digitální velikosti jsou zaokrouhleny na MB (MegaByte)

Legenda:

- * N: [počet] ... archivní soubory s min. 95% nezpracované metráže
- Z: [počet] ... archivní soubory s min. 95% zpracované metráže
- I: [počet] ... archivní soubory s min. 95% inventarizované metráže
- Σ: [počet] ... celkový počet archivních souborů (≠N:+Z:)
- ** N: [bm] ... nezpracovaná metráž archivních souborů
- [MB] ... nezpracovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
- Z: [bm] ... zpracovaná metráž
- [MB] ... zpracovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
- I: [bm] ... inventarizovaná metráž
- [MB] ... inventarizovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
- Σ: [bm] ... celková metráž (=N:+Z:)
- [MB] ... celková velikost ev. jednotek v digitální podobě

Číselník evidenčních statusů:

- 1 Archivní soubory v přímé péči instituce, uložené v instituci
- 2 Archivní soubory uložené na základě smlouvy mimo instituci
- 3 Archivní soubory uložené v instituci na základě smlouvy
- 4 Archivní soubory vydané vlastníkům a archivem evidované
- 5 Archivní soubory archivem pouze evidované

V roce 2015 bylo u archivních souborů církevní provenience dosaženo výrazného posunu v rozhraničení vlastnických vztahů mezi církví a státem. Došlo k podpisu smlouvy o vrácení archiválií svěřených do úschovy mezi Biskupstvím brněnským a SOA Zámorsk a k následnému fyzickému předání a převzetí příslušných fondů do správy biskupství. Především ale bylo přistoupeno také k řešení otázky vlastnictví některých typů archiválií, jež dosud zůstávaly uloženy ve státních archivech a v Archivu města Brna, ačkoli Metodický pokyn č. 1/2015 OASSS MV ČR k nim přiznával vlastnické právo církvi. Uspokojivé právní řešení bylo v této věci přijato koncem roku 2015 formou dodatků k původním smlouvám. Na jejich základě byla zahájena dodatečná delimitace, která by měla být uzavřena počátkem roku 2016. V restituci převzal diecézní archiv fondy Chlapecký seminář Brno, Kněžský dorost – spolek Brno, Biskupský konvikt Brno, Jednota pro zabezpečení baziliky Třebíč a Charitní domov pro duchovní Moravec. Velkostatkové fondy, které byly na základě zákona č. 248/2012 Sb. o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi navraceny biskupství (Velkostatek Chrlice a statek Přízřenice, Velkostatek Podolí a Kapitulní velkostatek), byly nadále fyzicky ponechány v péči Moravského zemského archivu v Brně, a to na základě depozitní smlouvy.

III. Výběr, zpracování a využívání archiválií

Tab. č. 1

Protokoly o výběru archiválií

a) ve skartačním řízení

Původce	Počet protokolů	Množství posouzených dokumentů v bm	Množství vyřazených dokumentů v bm	Množství vyřazených dokumentů v %	Počet správních řízení podle § 10 odst. 3
Biskupství brněnské	1	5,39	0,22	4,08	0

b) mimo skartační řízení

Původce nebo vlastník	Počet protokolů v členění podle § 11 odst. 1	Množství posouzených dokumentů v bm	Množství vyřazených dokumentů v bm v příp. písm. b	Množství vyřazených dokumentů v % v příp. písm. b	Počet správních řízení podle § 12 odst. 4
Řkf. Moravská Nová Ves	1	2,20	0,22	10,00	0
Řkf. Dolní Věstonice	1	0,71	0,00	0,00	0
Řkf. Dešná u Dačic	2	1,32 ¹	0,55	41,66	0

¹ Z toho 0,01 bm připraveno k předání SOA Třeboň

Řkf. Telnice	1	0,97	0,00	0,00	0
Řkf. Brno-Staré Brno	1	1,52	0,00	0,00	0
Řkf. Brno-Tuřany	1	1,67 ²	0,00	0,00	0
Diecézní charita Brno – Oblastní charita Žďár nad Sázavou	1	0,99	0,00	0,00	0
Řkf. Sebranice	1	1,51	0,52	34,43	0
Řkf. Brno-Žebětín	1	0,60	0,40	66,66	0
Biskupství brněnské	3	5,71	0,00	0,00	0
Královská stoliční kapitula sv. Petra a Pavla v Brně	1	0,06	0,00	0,00	0
Řkf. Znojmo-sv. Kříž	1	0,71 ³	0,00	0,00	0

Do péče státních archivů byly předány archiválie, které podle své provenience patří do fondů jiných subjektů.

Kontrola protokolů podle § 52 písm. i) a podle § 79 odst. 2 písm. f)

Kontroly protokolů Archiv Biskupství brněnského jakožto archiv soukromý neprovádí.

Tab. č. 3

Zpracování archiválií

Název archivního souboru	Zpracováno bm za rok	Inventarizováno bm za rok		Zkatalog. evidenčních jednotek	Počet katalog. záznamů	Zrejstřikováno evidenčních jednotek
		definitivně	průběžně			
FÚ Milovice	0,11	0,00	0,00	0	0	0

Zpracovávání archiválií v roce 2015 postoupilo jen nepatrně, prioritně se s ním počítá po dodání softwaru odpovídajícímu novým Základním pravidlům pro zpracování archiválií.

² Z toho 0,03 bm předány Archivu města Brna

³ Z toho 0,06 bm připraveno k předání SOKA Znojmo

Tab. č. 4

Využívání archiválií

Počet badatelů celkem	Z toho cizinců	Počet badatelských návštěv	Počet správních řízení podle § 38 odst. 2	Počet zapůjčených evidenčních jednotek	Počet vypůjčených evidenčních jednotek	Počet rešerší pro úřední potřebu	Počet rešerší pro soukromé účely
59	2	99	0	0	0	45	165

Počet evidenčních jednotek předložených badatelům k nahlédnutí	504
Počet elektrografických kopií archiválií zhotovených badatelům	214
Počet zhotovených ověřených kopií	40
Počet výpisů	4
Počet skenů archiválií zhotovených pro potřeby badatelů	1245
Počet povolení vydaných badatelům ke zhotovení kopií vlastní reprodukční technikou	32
Počet snímků zhotovených badateli vlastní reprodukční technikou	7294
Počet připravených povolení k publikaci	6
Počet exkurzí v archivu	4
Počet účastníků exkurzí	51

Počet badatelských návštěv byl v roce 2015 o něco nižší (99 oproti 162 v roce 2014), výrazně však vzrostl počet vypracovaných rešerší a zodpovězených badatelských dotazů (ze 149 na 210). Mezi badateli převažovali zájemci o dějiny jednotlivých farností a regionální dějiny vůbec, stavební vývoj kostelů i drobnou sakrální architekturu, církevní hudbu, osobnosti veřejného života z řad kněží, častými tématy studia byly dějiny klášterů, poutních míst a zbožných bratrstev, nižší školství, odsun německého obyvatelstva po druhé světové válce, perzekuce katolické církve v období totality, kampanologie, genealogie. Archivní dokumenty sloužily pro potřeby církevního soudu, farních úřadů, řádů a kongregací apod. Stále probíhalo dodatečné dohledávání dokladů k restitučním záležitostem.

V březnu roku 2015 uzavřelo Biskupství brněnské smlouvu s International Centre for Archival Research (ICARUS) a přistoupilo k mezinárodnímu projektu Monasterium. Diecézní archiv Biskupství brněnského se do projektu zapojil výběrem, zahrnujícím přes 300 listin.

Nadále pokračoval projekt Databáze kněží brněnské diecéze, a to zpřesňováním stávajících dat. Jeho prvním výstupem se stala výstavka, věnovaná 60. výročí konce 2. světové války a osobnostem z řad kněží, zapojených do odboje či perzekuovaných nacismem.

Ve spolupráci s Židovským muzeem v Praze se Diecézní archiv Biskupství brněnského zapojil do projektu Yerusha, jehož cílem je zmapování pramenů k židovským dějinám v archivních fondech a sbírkách.

IV. Stav archiválií

Tab. č. 1

Prověrky fyzického stavu

Počet prověrek fyzického stavu	Z toho AKP	Z toho NKP	Počet případů zjištěného poškození
0	0	0	0

Tab. č. 2

Extrémní naměřené hodnoty teploty a relativní vlhkosti podle přílohy č. 5 k vyhlášce č. 645/2004 Sb., odst. II.

Místo měření	Datum měření	Teplota v °C	Relativní vlhkost v %
Depozitář Archivu Biskupství brněnského	1. 2. – 8. 2.	14,5 – 15,5	39,0 – 40,8
- " -	3. 6. – 11. 10.	18,1 – 21,2	39,0 – 48,0
- " -	29. 11. – 28. 12.	14,6 – 16,6	38,4 – 39,6

Tab. č. 3

Množství zhotovených kopií za rok 2015

Název archivního souboru	Počet políček bezpečnostního mikrofilmu	Počet kusů bezpečnostních negativů	Počet políček studijních kopií	Počet digitálních kopií
Biskupská konsistoř Brno	-	-	-	75
Biskupský ordinariát Brno	-	-	-	79
Kapitula sv. Petra a Pavla v Brně	-	-	-	440
Kapitula Mikulov	-	-	-	209
FÚ Židlochovice	-	-	-	4
AF Velké Němčice	-	-	-	2
DÚ Boskovice	-	-	-	2
FÚ Bořitov	-	-	-	6
FÚ Budkov	-	-	-	2

FÚ Doubravice n. Svit.	-	-	-	6
FÚ Konice	-	-	-	2
FÚ Kostelní Vydří	-	-	-	27
FÚ Křtiny	-	-	-	2
FÚ Lomnice	-	-	-	2
FÚ Rožná	-	-	-	26
FÚ Stařeč	-	-	-	4
FÚ Štěpánov	-	-	-	7
FÚ Telč	-	-	-	34
FÚ Znojmo-sv. Michal	-	-	-	4
FÚ Znojmo-sv. Mikuláš	-	-	-	28

V. Konzervace a restaurování

Tab. č. 1

Druh archiválií	Značka archivního souboru	Zkonzervováno a zrestaurováno
Počet pergamenových listin	-	-
Počet papírových listin	-	-
Počet přivěšených pečetí	-	-
Počet perg. rukopisů	-	-
Počet papír. rkp. nebo knih (a folie?)	-	-
Počet vazeb	-	-
Počet spisů	-	-
Počet map	-	-
Počet grafických listů	-	-

Nové přírůstky procházejí již před vstupem do ústřední spisovny sterilizací. Očista materiálu od prachu se provádí ještě před výběrem archiválií. V depozitáři archivu bylo prováděno preventivní chemické ošetření archiválií proti výskytu plísní.

Tab. č. 2

Konzervování a restaurování zakázkovým způsobem

Název firmy	Počet zakázek	Náklady v Kč
-	-	-

VI. Ostatní činnost

Výstavní činnost

- Výstavka toho nejzajímavějšího z Diecézního archivu – 10. – 12. 6. 2015 – Diecézní archiv
- Výstavka Zaslouží si, abychom na ně nezapomněli. Památce kněží brněnské diecéze, do jejichž životů mimořádným způsobem zasáhla válka anebo kteří se podle svých sil pokusili zasáhnout do ní
 - 10. – 26. 6. 2015 – Diecézní archiv
 - srpen 2015 – chodba budovy Petrov 4 (pro pracovníky a návštěvníky biskupství)
 - 7. 9. – 2. 10. 2015 – salónek Diecézního muzea v Brně
- Výstavka Historické učební pomůcky pro výuku náboženství – 2. 7. 2015 – Diecézní archiv
- Výstava Na rozhraní epoch – sakrální prostor v pojetí sochaře Ondřeje Schweigla (1735-1812) – 10. 6. – 27. 9. 2015 - krypta katedrály sv. Petra a Pavla v Brně, pořadatel: Diecézní muzeum – použít exponát z Diecézního archivu

Přednášková činnost

- Diecézní archiv Biskupství brněnského, Ústav pomocných věd historických a archivnictví FF MU – 19. 3. 2015 – Marie Plevová
- Farní časopisy z pohledu historie – Diecézní setkání redaktorů farních časopisů 26. 9. 2015 – Marie Plevová

Publikační činnost

- Plevová, Marie: Farářské zkoušky v brněnské diecézi se zaměřením na jejich formování do poloviny 19. století. *Studia historica brunensia* 62, 2015, č. 1, s. 471-479

VII. Provozní záležitosti

Průběžný nárůst rozsahu uložených archiválií i perspektiva dalších přírůstků vedly už v roce 2014 biskupství k rozhodnutí přistoupit k přístavbě stávajícího archivního depozitáře. Její dokončení na jaře roku 2015 se stalo pro archiv nejvýznamnější událostí uplynulého období. 10. června 2015 pan biskup Mons. ThLic. Vojtěch Cikrle archiv slavnostně požehnal. Zbytek roku byl novostavbě vyhrazen k vysýchání pro dosažení potřebných klimatických podmínek a plné uvedení do provozu bude zahájeno počátkem roku 2016.